

سیره حضرت زهرا (س) در تربیت فرزند ریحانه رنجبر بافقی^۱

۱- طلبه سطح دو، حوزه علمیه الزهراء، بافق

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
چکیده	۱
مقدمه	۲
۱- مفاهیم	۲
۱-۱- تعریف تربیت	۲
۱-۱-۱- تعریف واژه تربیت در لغت	۲
۱-۱-۲- تعریف واژه تربیت در اصطلاح	۳
۲- شیوه های تربیتی حضرت زهرا (س) در تربیت فرزندان	۳
۲-۱- سخن گفتن محبت آمیز و مؤدبانه	۳
۲-۲- مراقبت از سلامت جسمی فرزندان	۴
۲-۳- توجه به رشد علمی فرزندان در سیره فاطمه زهرا (س)	۷
۲-۴- توجه به آموزش علمی فرزندان نه صرفاً کلامی	۸
۲-۵- نظارت بر رفت و آمد فرزندان	۹
۲-۶- نظارت بر خواب و بیداری فرزندان	۹
۲-۷- اهمیت نوع دوستی و پرورش روحیه ایثار	۱۰
۲-۸- عقیقه برای فرزندان	۱۱
۲-۹- صدقه برای فرزندان	۱۱
۲-۱۰- بازی با کودکان	۱۲
۲-۱۱- رسیدگی به تغذیه کودکان	۱۲
۲-۱۲- توجه به نیازهای مادی فرزندان	۱۳
۲-۱۳- توجه به حس زیباشناسی در تربیت فرزندان	۱۴
۲-۱۴- شادی در محبت به فرزندان	۱۴
نتیجه گیری	۱۶
منابع و مأخذ	۱۷

چکیده

از آنجایی که فاطمه زهرا (س) تنها زن معصوم امت اسلامی است که نقش رهبری دارد و به عنوان «حجت» و «اسوه» برای مردم معرفی و اطاعتش نیز واجب می شود. بنابراین، ابعاد فکری و زندگی اش باید کاملاً شناخته شود و پیروان ایشان باید بدانند که زنان نمونه (درمسائل تربیتی و پرورشی فرزندان) از چه شیوه هایی استفاده کنند که انشاءالله با الگو قراردادن آن حضرت در تمام ابعاد زندگیشان و در پناه آن حضرت در مقابل تهاجم فرهنگ های بیگانه و ترویج مادی گرایی استقامت نموده و با توسل و تمسک به آن حضرت به سوی بزرگی و عبودیت گام برداشته و مسیر خوشبختی و سعادت و رستگاری را بپیماییم. لذا این تحقیق با هدف استخاضه و الگو قراردادن سیره و روش آن حضرت در تربیت فرزند به رشته تحریر درآمده و روش جمع آوری اطلاعات، مراجعه به اسناد و متون موجود در کتابخانه و استفاده از سایت های معتبر علمی پژوهشی اعم از منابع دست اول چون قرآن، تفاسیر، منابع حدیثی شیعه و دیگر منابع دینی که روش پردازش آن توصیفی تحلیلی می باشد. ماحصل تحقیق این که شیوه تربیتی حضرت زهرا(س) در تربیت فرزندان شامل سخن گفتن محبت آمیز و مؤدبانه، مراقبت از سلامت جسمی فرزندان، نظارت بر رفت و آمد فرزندان، عقیقه برای فرزندان، صدقه برای فرزندان و ... می باشد.

کلیدواژه: سیره، حضرت زهرا (س)، تربیت، فرزند، تربیت، فرزند، شیوه های تربیتی حضرت زهرا (س)

مقدمه

حضرت فاطمه بهترین مادر برای فرزندان عزیزش بوده و لحظه ای که از کمال و رشد آنها غافل نبوده است که هر کدام از فرزندان آن حضرت از جهات مختلف الگو و سرمشق برای عالمیان هستند.

در تکوین شخصیت انسان سه عامل مهم: وراثت، محیط و مربی، کارساز است. بنابراین نقش مربی در اصول تربیتی جایگاه خاصی داشته و در این مقاله به طور اختصار روش های تربیتی حضرت زهرا (س) ذکر شده است. حضرت زهرا (س) با یک مدیریت صحیح و به کار بستن ویژگی های تربیتی، توانست فرزندان را به جامعه اسلامی تحویل دهد که هر کدام منشاء آثار خیر و پیشرفت دین و احکام الهی شدند و به الگوها و اسوه های مقاومت، هدایت، ایثار و... تبدیل گردیدند. محققینی که در این مسأله به تحقیق پرداختند عبارتند از:

۱- علی اکبر، بابازاده، تحلیل سیره فاطمه زهرا (س)، انتشارات انصاریان قم، ۱۳۷۶ ۱۴۱۸.

۲- عطیه، صادق کوهستانی، فاطمه زهرا (س) و تربیت، انتشارات نسیم حیات، ۱۳۹۲.

۱- ایرادی که بر این کتاب وارد است این که پراکنده نویسی در کل اثر محسوس و مشهور است.

۲- ایرادی که بر این منبع وارد است این که فقط به طور اختصار مطالب را اشاره نموده و هیچ گونه توضیح، تفسیر و پردازشی صورت نگرفته است.

که در این تحقیق سعی شده تمامی ابعاد موضوع به طور جامع و کامل پرداخته شود و از پراکنده نویسی و مختصر نویسی پرهیز شود.

۱- مفاهیم

۱-۱- تعریف تربیت

۱-۱-۱- تعریف واژه تربیت در لغت

تربیت در لغت به معنای آموزش، تعلیم، ادب، نزاکت، پرورش^۱، رفتار شایسته و برابر با نظام ارزشی یک جامعه یا محیط کار^۲، پروراندن، تأدیب و سیاست، ترقی و برتری^۳ است.

۱- کاشانی، فرهنگ فشرده فارسی به انگلیسی، ج ۱، صفحه ۶۰۱

۲- افشار، فرهنگ فارسی امروز، ج ۱، صفحه ۷۶۰

۳- فلسفی، فرهنگ زبان فارسی، ج ۱، صفحه ۵۶۰

نتیجه گیری

از سیره تربیتی حضرت زهرا (س) در تربیت فرزندان روشن می شود که جایگاه مادر علاوه بر تربیت کودک در بعد جسمی، در سایر ابعاد عبادی، عاطفی و فرهنگی و نیز از اهمیت خاصی برخوردار است چرا که ریشه و اساس هر آموزش در محیط خانه و در دامن مادر است. حضرت زهرا (س) در دوران کوتاه زندگی خود به صورت کامل و جامع بر مدار حق و حقیقت زندگی کردند از این رو زندگی پربار و سیره تربیتی ایشان برای انسان های حق طلب، به عنوان سبک زندگی موفق مطرح است، سبک زندگی آن حضرت در تربیت فرزند سبکی کامل و جامع بود و الگوگیری از آن می تواند ما را در تربیت نسلی خداجو و حقیقت طلب یاری کند.

توجه به نیازهای معنوی از بستر عقیده برای فرزند، صدقه دادن برای فرزند، آموزش مسائل عبادی، پرورش عواطف و احساسات در سایه توجه به حس زیباشناسی و حس نوع دوستی و همدردی و توجه به نیازهای مادی با عنایت به تغذیه و بازی کودکان، از مهمترین جلوه های سیره تربیتی حضرت زهرا(س) در پرورش فرزندان است که تبیین آن در این مقاله گذشت.

منابع و مأخذ

- ۱- قرآن، عثمان طه، ترجمه حسين انصاريان
- ۲- مفاتيح الجنان، ترجمه قمی
- ۳- شرح نهج البلاغه، ترجمه ابن ابی الحديد

منابع فارسی

- ۱ انصاری، نورا، جلوه های رفتاری حضرت زهرا، بی جا، انتشارات بوستان کتاب، چاپ هفتم، ۱۳۷۷،
- ۲ بابازاده، علی اکبر، تحلیل سیره فاطمه زهرا(س)، قم، انتشارات انصاریان، چاپ دوم، ۱۳۷۶،
- ۳ دشتی، محمد، فرهنگ سخنان حضرت فاطمه (س) بی جا، نشر بین الملل سازمان تبلیغات اسلامی، چاپ اول، ۱۳۷۹.
- ۴ صدوق، شیخ، امالی، بی جا، انتشارات کتابچی، چاپ دهم، ۱۳۹۰،
- ۵ کوهستانی، عطیه، فاطمه زهرا(س) و تربیت، بی جا، انتشارات نسیم حیات، چاپ سوم، ۱۳۹۲،
- ۶ مجلسی، محمدتقی، قم، انتشارات مؤسسه فرهنگی اسلامی کوشانبور، چاپ دوم، ۱۴۰۶ ق.
- ۷ محلاتی، سیدهاشم، حضرت فاطمه زهرا(س) و زینب کبری (س)، بی جا، انتشارات سفیر صبح، چاپ نهم، ۱۳۸۲،
- ۸ جمعی از نویسندگان، دانشنامه امام علی (ع)، بی جا، انتشارات پایگاه تخصصی عاشورا، چاپ سوم، بی تا.
- ۹ مشایخ، فاطمه، پرسش و پاسخ درباره ی زندگانی حضرت فاطمه زهرا (س)، بی جا، انتشارات بوستان دانش، چاپ اول، ۱۳۹۴.
- ۱۰ نیلی، مهدی، فرهنگ فاطمیه، بی جا، انتشارات بوستان فدک، چاپ دوم، ۱۳۸۰.

منابع عربی

- ۱ ابن شهر آشوب، محمد بن علی، مناقب، قم، انتشارات علامه، چاپ اول، ۱۳۷۹ هـ.ق.
- ۲ بحرانی، سیدهاشم، تفسیر برهان، قم، انتشارات مؤسسه البعثه و مکز الطباعه و النشر، چاپ اول، ۱۴۱۵ ق.
- ۳ زمخشری، محمود بن عمر، تفسیر کشاف، بیروت لبنان، انتشارات دارالکتاب العربی، چاپ چهارم، ۱۴۰۷ ق.
- ۴ عاملی، شیخ حر، وسائل الشیعه، قم، انتشارات مؤسسه آل بیت (ع) لاحیاء التراث، چاپ سوم، ۱۴۱۶ ق.
- ۵ عطار دی، عزیزالله، مسند فاطمه، تهران، انتشارات عطار د، چاپ اول، ۱۳۷۱ هـ ش .
- ۶ مجلسی، محمدباقر، بحار الانوار، بی جا، انتشارات اسلامی، چاپ چهارم، ۱۳۸۶ هـ.
- ۷ مغربی، القاضی النعمان، دعائم الاسلام، قم، انتشارات مؤسسه آل بیت (ع)، چاپ دوم، ۱۳۸۵ هـ.ق.
- ۸ نوری، میرزا حسین، مستدرک الوسائل، بیروت لبنان، انتشارات مؤسسه آل بیت، چاپ اول، ۱۴۰۸ هـ.ق.

فهرست سایت

۱ <http://akhosravani.blogfa.com> / ۱۵ دی / ۱۴۰۳

۲ <http://www.hawzahnews.com> / ۱۴ دی / ۱۴۰۳

۳ www.yaadrekni.blogfa.com / ۲۴ آذر / ۱۴۰۳